

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 474/2023-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Ivana Fiačana a Petra Molnára (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Lukáš Mojsej s. r. o., Žižkova 2073/19, Košice, v mene ktorej koná advokát JUDr. Lukáš Mojsej, proti uzneseniu Okresného súdu Rožňava sp. zn. 3T/142/2016 z 2. decembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. januára 2023 domáha vyslovenia porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia, jeho zrušenia a vrátenia veci všeobecnému súdu na nové konanie. Takisto ústavný súd žiada o priznanie náhrady trov právneho zastúpenia.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol v trestnom konaní opatrením Okresného súdu Rožňava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 0Tp/187/2015 z 13. marca 2015 ustanovený podľa § 40 ods. 1 Trestného poriadku ako obhajca obvineného, pričom následne požiadal o priznanie trov obhajoby vo výške 7 686 eur. Okresný súd rozhodol uznesením vyššieho súdneho úradníka sp. zn. 3T/142/2016 z 11. augusta 2022 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“) o priznaní trov obhajoby v celkovej výške 6 986,35 eur. O sťažnosti sťažovateľa podanej proti prvostupňovému rozhodnutiu rozhodol sudca okresného súdu uznesením sp. zn. 3T/142/2016 z 2. decembra 2022 (ďalej len „namietané uznesenie“), ktorým ju ako nedôvodnú zamietol.

3. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ dôvodí, že interpretácia a aplikácia ustanovení § 15 písm. a) a b) vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“), ktorú prezentuje okresný súd v prvostupňovom rozhodnutí a v namietanom uznesení, nie je správna, keďže okresný súd podľa vyjadrenia sťažovateľa na jednej strane uznal, že porada vykonaná v špecifikovaný deň s klientom (obvineným) bola potrebná a nevyhnutná z hľadiska účelnosti a hospodárnosti úkonu právnej služby, no napriek tomu nebola sťažovateľovi náhrada za stratu času a náhrada hotových výdavkov v zmysle § 15 vyhlášky priznaná. V konkrétnosti dôvodí, že sa síce dokáže stotožniť s názorom okresného súdu, podľa ktorého prevzatie trestného rozkazu nie je úkonom právnej služby a sťažovateľovi nemôže byť priznaná odmena za poradu vykonanú v špecifikovaný deň, avšak podľa neho je preukázateľné, že mu patrí náhrada za stratu času a náhrada hotových výdavkov za cestu z miesta jeho pracoviska do miesta úkonu, keďže nešlo o cestu bezúčelnú, naopak, išlo o cestu nevyhnutnú pre zabezpečenie riadnej obhajoby klienta.

4. V označenom postupe okresného súdu vidí sťažovateľ porušenie svojich označených práv.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Ťažiskom argumentácie ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie o nesprávnej interpretácii príslušného ustanovenia vyhlášky č. 655/2004 Z. z., ktorá upravuje podmienky na priznanie odmeny a jednotlivých náhrad spojených s vykonaním úkonov právnych služieb obhajcom v trestnom konaní.

6. Ústavný súd opakovane (z novej judikatúry porov. napr. II. ÚS 303/2017, II. ÚS 383/2017, I. ÚS 511/2023) poukazuje na to, že rozhodovanie o trovách konania je zásadne výsadou všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania však v zásade ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnému súdu ústavnú sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (rovnaké závery porov. napr. aj v I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, II. ÚS 64/09, III. ÚS 92/09, IV. ÚS 248/08, z novej judikatúry pozri II. ÚS 153/2016, II. ÚS 357/2016, II. ÚS 681/2016, II. ÚS 506/2018, II. ÚS 494/2018, II. ÚS 566/2018, I. ÚS 511/2023).

7. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o ústavnej sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (obdobne napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

8. Pri posúdení právnej veci sťažovateľa sa tak ústavný súd po oboznámení s dotknutou právnou úpravou zameral na zodpovedanie otázky, či bol postup okresného súdu premietnutý do namietaného uznesenia ústavnoprávne akceptovateľný, teda či konajúcim súdom zvolená interpretácia aplikovanej právnej úpravy neodporuje jej účelu a zmyslu. Inými slovami, či je záver namietaného uznesenia okresného súdu zdôvodnený ústavne udržateľným spôsobom. Na tento účel sa oboznámil tak s odôvodnením prvostupňového rozhodnutia okresného súdu, ako aj s odôvodnením namietaného uznesenia okresného súdu, keďže v zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a druhostupňového súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, II. ÚS 198/2023), pretože tieto konania z hľadiska ich predmetu tvoria jeden celok.

9. Okresný súd v odôvodnení prvostupňového rozhodnutia uviedol, že odmenu za úkon právnej služby, a to úkon ďalšej porady s klientom 9. decembra 2016, obhajcovi nepriznal, keďže po preskúmaní spisového materiálu zistil, že medzi úkonmi právnej služby, a to úkonom ďalšej porady s klientom 2. decembra 2016 a úkonom ďalšej porady s klientom 9. decembra 2016, sa neuskutočnil iný úkon právnej služby, tejto skutočnosti podľa vyjadrenia okresného súdu zodpovedala aj výška priznanej paušálnej náhrady, náhrady cestovného a náhrady za stratu času. V prvostupňovom rozhodnutí ďalej dôvodil, že odmenu za úkon právnej služby – vzdanie sa odporu 13. decembra 2016, obhajcovi nepriznal, pretože takýto úkon nie je možné subsumovať pod žiadnu z definícií úkonov právnej služby vymedzených § 14 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., pričom tejto skutočnosti podľa vyjadrenia okresného súdu zodpovedala aj výška priznanej paušálnej náhrady. V odôvodnení namietaného uznesenia okresný súd, ktorý sa ako s vecne správnym stotožnil s odôvodnením prvostupňového rozhodnutia vyššieho súdneho úradníka, sťažovateľovi pre upresnenie vysvetlil, že prevzatie trestného rozkazu, ktoré predchádzalo špecifikovanému úkonu právnej služby (ďalšia porada s klientom 9. decembra 2016), nemožno považovať za úkon právnej služby v zmysle § 14 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. a nemožno ho považovať za úkon právnej služby ani s odkazom na § 14 ods. 8 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., pretože žiaden z úkonov taxatívne vymedzených § 14 ods. 1 až 5 citovanej vyhlášky sa svojou povahou a účelom nepribližuje prevzatiu súdneho rozhodnutia.

10. Ústavný súd je predovšetkým toho názoru, že znenie relevantných ustanovení vyhlášky č. 655/2004 Z. z., ktoré boli vo veci sťažovateľa aplikované, je jasné a jednoznačné. Je celkom zrejmé, že predpokladom priznania odmeny za úkon právnej služby, ktorým je tzv. ďalšia porada s klientom, je tá skutočnosť, že uvedenej porade musí chronologicky predchádzať v zmysle § 14 ods. 6 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. iný úkon právnej služby, čo v prípade sťažovateľa splnené nebolo, keďže úkonu ďalšej porady s klientom uskutočnenej 9. decembra 2016 predchádzalo iba prevzatie trestného rozkazu, ktorý nie je možné považovať za vyhláškou definovaný úkon právnej služby (tak ako to bolo okresným súdom veľmi podrobne vysvetlené aj v odôvodnení namietaného uznesenia). Zo znenia § 15 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. („advokát má popri nároku na odmenu aj nárok na...“) takisto celkom jasne vyplýva, že priznanie nároku na náhradu hotových výdavkov a za stratu času je viazané na priznanie nároku na odmenu za úkon právnej služby. Ak teda odmena za tzv. ďalšiu poradu s klientom uskutočnenú 9. decembra 2016 nebola sťažovateľovi priznaná, automaticky mu nevznikol ani nárok na uvedené náhrady, čo bolo napokon v prvostupňovom rozhodnutí okresného súdu aj uvedené.

11. Vzhľadom na uvedené je ústavný súd toho názoru, že okresný súd interpretoval a aplikoval citované ustanovenia vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v plnom súlade s ich obsahom, zohľadňujúc pritom potrebu ich systematického výkladu, kde zvolený výklad nijako neodporuje zmyslu a účelu dotknutých ustanovení a rozhodnutie okresného súdu v otázke priznania (nepriznania) jednotlivých častí trov obhajoby je jasne, primerane a logicky zdôvodnené. S prihliadnutím na to ústavnú sťažnosť sťažovateľa posúdil ako zjavne neopodstatnenú a ako takú ju odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. októbra 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu